

Det Tekniske Fakultet

Projekt: Facilitering af Organisatoriske ArbejdsMiljøindsatser - FOAM

SDU

teamarbejdsliv

National Research Centre
for the Working Environment

Et igangværende projekt

Peter Hagedorn-Rasmussen, TeamArbejdsliv
Rikke Thomsen, ARK
Jeppe Ajslev, NFA
Liv Starheim, SDU

**Tema 2: Forebyggelse der virker i praksis
– Interventioner, implementering og
organisatoriske greb**

Program

Formål, forskningsspørgsmål og begreber

Metode – indsamling af observationer og data

Metode og analysestrategi

Tentativ analyse af case – eksempler

Tema2: Forebyggelse der virker i praksis

Interventioner, implementering og organisatoriske greb

Formål

Forskningsspørgsmål og begreber

Facilitering af Organisatoriske ArbejdsMiljøindsatser FOAM

- 3-årigt projekt 2024-2027, Finansiering fra AMFF
- Samarbejde mellem SDU, NFA, Team Working Life & ARK

Tre-trins projekt:

1. Observationer af facilitatorer 4 ulykker -, og 4 voldsforebyggelses forløb og analyse af deres praksis vedrørende deres mikrohandlinger
2. Udvikling og test af et undervisningsprogram i facilitering af AM indsatser
3. Udarbejdelse af en håndbog om facilitering af arbejdsmiljøindsatser

FOAM's forskningsspørgsmål

F1. Hvilke faciliteringspraksisser anvender interne og eksterne arbejdsmiljøprofessionelle ved facilitering af OAI'er indenfor hhv. ulykkes- og voldsforebyggelse på arbejdspladser?

F2. Hvordan opleves disse faciliteringspraksisser at skabe læring og øget handlekompetence blandt målgruppen for OAI?

F3. Hvordan kan et uddannelsesforløb understøtte faciliteringspraksis af OAI'er indenfor ulykkes- og voldsforebyggelsesområdet?

**Tema: Forebyggelse der virker i praksis
- Interventioner, implementering og organisatoriske greb**

- Hvilke (faciliterings)praksisser ser ud til at virke?
- Hvor bliver det vanskeligt?
- Hvordan arbejder facilitatorer med konkurrerende legitime logikker (paradokser)?
- Hvordan gør hhv. interne og eksterne facilitatorer?
- Hvordan arbejdes med konteksten?

Proces er et forløb eller serier af handlinger der indebærer en forandring eller udvikling

Procesfacilitering er altså systematisk valg af rammesætning og metoder, der understøtter at deltagerne selv sætter deres viden i spil og beslutter sig for, hvad der er bedst at gøre i en given situation

(her eksempel fra Kajhøj Jensen 2022 s. 13-14)

Hvad er Organisatoriske Arbejdsmiljøindsatser? (OAI)

"...planlagte, adfærdsmæssige, teori-baserede handlinger, der sigter imod at forbedre medarbejderes helbred og velbefindende igennem forandringer i måderne hvorpå arbejdet er designet, organiseret eller ledet"

(Nielsen 2013: 1030)

**Metode og
analysestrategi**

Metode

Methods

Multiple case-study: differences and similarities within different contexts

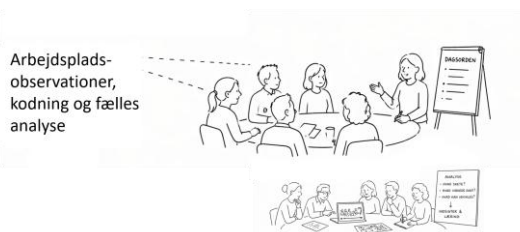
Interactive research: participants actively co-produce new knowledge

Positioning theory: interaction between facilitation and the workplace

Dataindsamling

kvalitative metoder med inspiration fra aktionsforskning

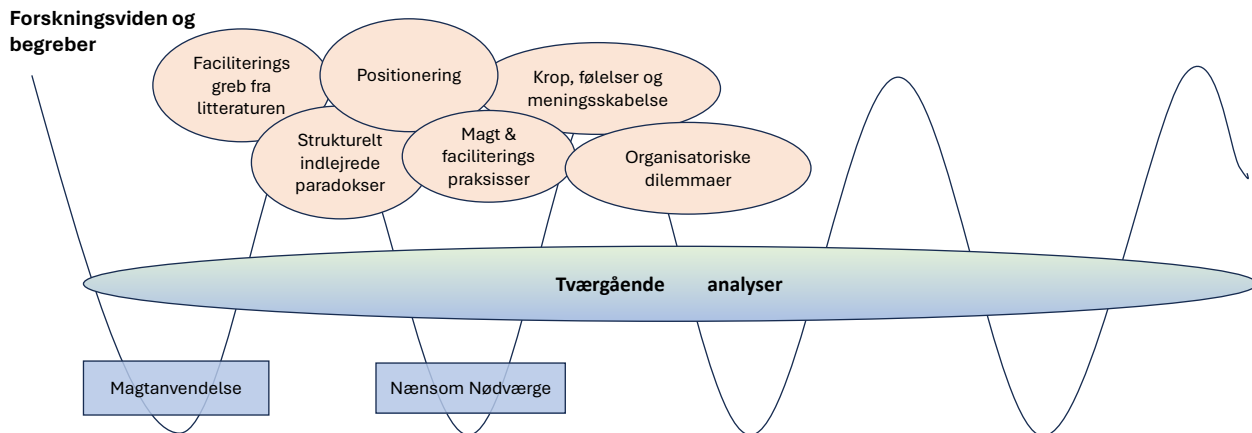
- 31 observationer af procesforløb
- Spotinterviews
- Gruppeinterview i slutning af forløb af deltagere
- Eksterne evalueringer fra rekvirent af forløb
- Opfølgende interviews med facilitatorer
- Workshops med facilitatorerne ind i en fælles refleksion og analyse
- Workshops med facilitatorer om indholdet i uddannelsen og Håndbogen

- Vi undersøger **MED** facilitatorer, hvad der virker, hvordan det virker, hvor(dan) det er svært at få til at virke

AMFF Tema 2026
Forebyggelse der virker i praksis - Interventioner, implementering og organisatoriske greb

Metodisk skitse til analyser

Empiri og praksisnære opmærksomhedspunkter
- fra facilitatorer, samtaler og refleksionsworkshops

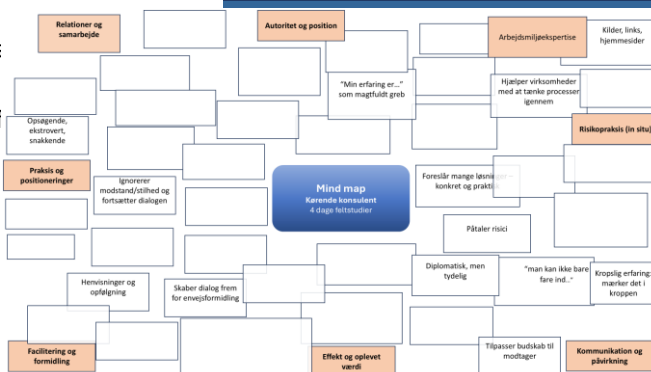
Analysestrategi

Abduktiv analyse med kodning → Analyse-MindMap for hver af observationer af forløb med Zooming In-Zooming Out

- Zooming In: Vi leder efter konkrete praksisser og positioneringer
- Zooming Out: Vi ser på konteksten for faciliteringen, opgaven og organisationen og hvor vi skal hente anden teori ind
- Fremlæggelse af analyse-MindMap i forskningsgrupper, refleksioner og grave ned i de enkelte forløb ved at sammenligne med andre forløb
- Selektion af de vigtigste læringspunkter i hver af forløbene og udvælge situationer og citater til at dokumentere
  - Tværgående analyser af mindmaps:
  - Eksterne/Interne
  - Ulykkes/voldsforebyggelse
  - Facilitatorernes positioner og positionering

Kombinerer en induktiv og deduktiv tilgang

- **Overraskelser og mønstre der identificeres gennem observationer, kodning og analyseproces**
- **Deltagernes egne opmærksomhedspunkter**
- **Be- og afkræftelse af 'koder' (begreber mv) som identificeres på teori mv. Fx positionering, magt, samt aspekter fra FSAP →**

Analysestrategi

Abduktiv analyse med kodning → Analyse-MindMap for hver af observationer af forløb med Zooming In-Zooming Out

- Zooming In: Vi leder efter konkrete praksisser og positioneringer
- Zooming Out: Vi ser på konteksten for faciliteringen, opgaven og organisationen og hvor vi skal hente anden teori ind
- Fremlæggelse af analyse-MindMap i forskningsgruppen, -refleksioner og grave ned i de enkelte forløb ved at spejle de andre forløb
- Selektion af de vigtigste læringspunkter i hver af forløbene og udvælge situationer og citater til at dokumentere dem
  - Tværgående analyser af mindmaps:
  - Eksterne/Interne
  - Ulykkes/voldsforebyggelse
  - Facilitatorernes positioner og positionering

Kombinerer en induktiv og deduktiv tilgang

- **Overraskelser og mønstre der identificeres gn observationer, kodning og analyseproces**
- **Deltagernes egne opmærksomhedspunkter**
- **Be- og afkræftelse af 'koder' (begreber mv) som identificeres pba teori mv. Fx positionering, magt, samt aspekter fra FSAF →**

"Facilitation Service Assessment Framework"

Skab samarbejdsrelationer med deltagere → forstå den organisatoriske kontekst

Planlæg passende gruppe processer → engager deltagere gennem deres læring og læring

Skab og vedligehold et deltagelseorienteret miljø → tag udgangspunkt i situationen mhp at understøtte samskabelse

Guidé gruppe til passende og anvendelig udbytte → bring hver enkelt deltagers bidrag ind i samspillet

Byg og vedligehold professionel videnbase → livslang læring

Skab en holdbar professionel tilgang → demonstrér autencitet og troværdighed

(Azadegan & Kollschoten, 2014 (egen oversættelse))

Tentativ analyse af case eksempel

Caseeksempel 1:

Zooming in: Den interne facilitator – en tidspresset situation – det muliges kunst?

Døren er lukket til lokalet, hvor kurset skal foregå. Der er to minutter til kurset skal starte. Facilitator står ved en kopimaskine og kopierer materialer uden for lokalet. Deltagerne er ankommet. Da gangen er smal, står deltagerne i en slange foran lokalet. Det ser ud til, at de fleste kender hinanden og snakken går. De er i tvivl om, hvilket kursus de skal til. Flere siger, de mener, det er et kursus i Nænsom Nødværge. Facilitator bryder ind og siger: *"I skal til Magtanvendelse i dag"*. Nu åbner døren, og tre kvinder kommer ud. De har alle tre en computer under armen og kaffekop i den anden hånd. Facilitator går hurtigt ind i lokalet, skynder sig at dele kopier ud og gør herefter sin computer klar.

Feltnoter, Bosted

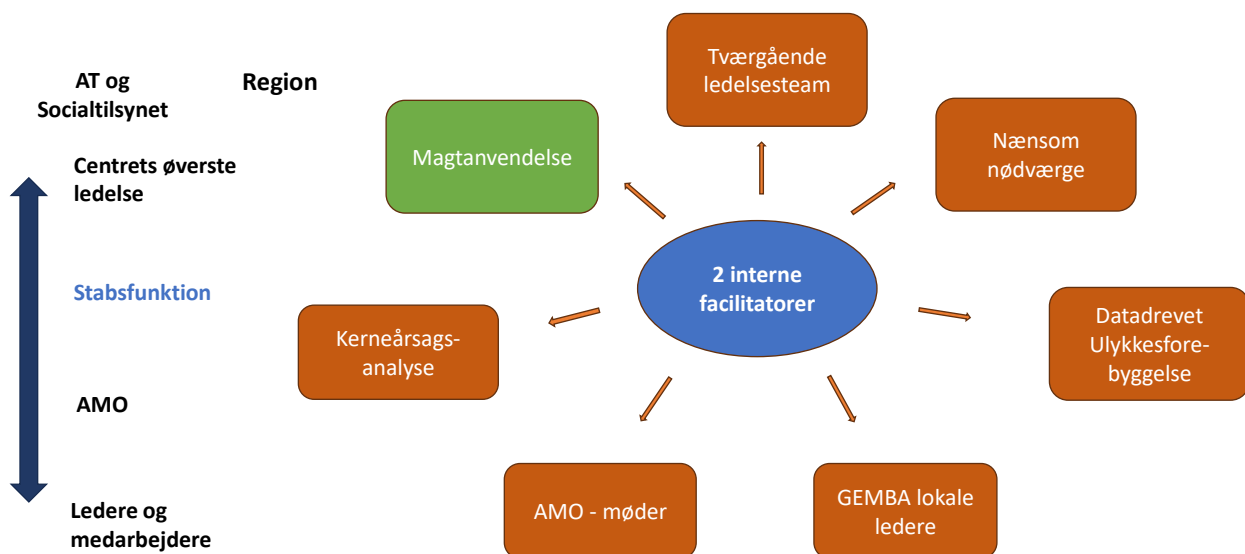

Facilitator: *"Det er meget vi skal igennem..."*

Frokosten bliver samtidig med undervisning: *"Aj... vi har kun en time tilbage – er det ok vi spiser og så taler jeg videre."*

Senere spørger facilitator en deltager: *"Hvad har jeg tilbage?"* Hvorefter en af deltagerne svarer: *"12 minutter"..... "Det bliver ikke til gruppearbejde pga. manglende tid....."*

Zooming out: Facilitering af mange samtidige OAI'ere

Facilitering meget andet end facilitering af enkeltstående aktiviteter...fx:

- Forbindelsesarbejde
- Oversættelsesarbejde – ‘understøttende og vejledende rolle’
- Situeret organisatorisk improvisation
- Kapacitetsopbygning – samspil ml. viden, redskaber og erfaringer fra de konkrete situationer i praksis

Case eksempel 2:

Externe facilitatorer og Intern AM koordinatør – mellem politik og faglighed

Facilitator viser tidslinje om hjælp ved voldsomme episoder (Psykisk førstehjælp 0-2 timer, Defusing 0-24, Debriefing 24-72 timer, Læring og systematisk arbejde - i ugerne efter)

Deltager 1: *"Jeg har selv prøvet den del. Svært at få krisehjælp inden for de timer."*

Facilitator refererer til Rikke Høgstedes pyramide som hun finder frem på PP: *"det meste skal være i bunden, det kollegiale rum"*, men at der er bestemt tidspunkt, hvor det er meget relevant med krisehjælp. Ledelsen skal tage beslutning

Deltager 2: *"Ja det er en super god pyramide, men hvad hvis det øverste ikke fungerer? De kunne godt stille op, men vi skulle selv køre til x fra y for at få krisehjælp."*

Intern AMK rejser sig: *"Jeg vil godt holde fast i Rikke Høgstedes tilgang, vi skal turde at være kollegiale sammen. Rikke Høgsted kommer i efteråret og holder et kursus i Psykisk (...)"*

Deltager 2: *"Nu bliver jeg en smule provokeret. En konkret hændelse, med medarbejder så traumatiseret, alt gik galt og alt der kunne gå galt gik galt. Ikke underkende når medarbejdere er traumatiseret af en hændelse...."*

Intern AMK: *"Der bliver ringet ofte til Falck Healthcare – I ringer rigtig meget. Jeg kan godt betrygge dig, og kan vi ringes ved om nogle dage, men det du fortæller mig, det er efter bogen. Selvtillid tilbage til at det I gør, det er det der virker...."*

Deltager 3: *"Jeg har AMR kasketten på - det skal bare virke. Det er en falsk tryghed. Der er indsendt en klage... det har prikket ved mig, jeg stoler ikke på det øverste niveau."*

Case eksempel 3. Projektet fik 15 min til at 14 deltagere mundtligt evaluerede et tre dages AM kursus på en produktionsvirksomhed: Selvbestemmelsen og motivation

- [00:47] Jeg kan godt sige noget personligt. Jeg havde faktisk ikke nogen forventning til det her kursus. Nej. Men det er nok også fordi, at jeg ikke selv har valgt kursus.
- Men jeg synes, det har været meget givende og meget sådan, hvad skal man sige, det er noget, jeg kan bruge.
- Og så har (facilitator) været meget god til, at vi kunne komme op en gang imellem og få rørt os frem for at blive meget siddende.
- [01:15] Hvordan havde det været anderledes, hvis I havde valgt det?
- Så havde vi nok valgt et kursus, som vi var interesserede i. Så det her med, at det blev valgt for os, og men det lyder stadigvæk som om, at folk har nydt det og synes, at det her er var noget de kunne bruge.

Zooming ud-ud-ud: At skabe uddannelsesforløb for facilitatorer

1. Færdiggøre analyser
2. Oversætte til læringsmål
3. Udarbejde håndbog med vejledende indholdsbeskrivelse
5. Zooming ind og ud bruges eksemplarisk i håndbog

**Vi glæder os til at tale med jer
til Q&A sessionen!**